

День П'ятидесятниці

«У день П'ятидесятниці всі віруючі зібралися в одному місці. Раптом з неба пролунав шум, наче буря сильного вітру, і він наповнив будинок, де вони сиділи. Тоді з'явилися щось на зразок полум'я або язиків вогню, які опустилися на кожного з них. І всі присутні наповнилися Святим Духом і почали говорити іншими мовами, як Святий Дух давав їм змогу».
Дії 2:1-4

Християнський світ зазвичай визнає три видатні події як основу своїх релігійних вірувань: чудесне народження Ісуса від його матері Марії; смерть Ісуса на хресті Голгофи; та воскресіння Ісуса на «третій день» до божественної духовної природи. Існує четверта подія, що має життєво важливе значення для християн, однак вона, як правило, не користується такою глибокою повагою, як того заслуговує. Це День П'ятидесятниці, що відбувся через п'ятдесят днів після воскресіння Ісуса. Наша мета в цьому розгляді — дослідити походження, передумови та, що найважливіше, значення цього особливого дня в історії християнської віри.

Слово «П'ятидесятниця» зустрічається в Біблії лише тричі і, будучи грецьким словом, з'являється тільки в Новому Завіті. Найбільш знайоме вживання цього слова міститься у вступному тексті. Пізніше це слово вживається в Діях 20:16: «Павло вирішив плисти повз Ефес (),

бо не хотів витратити час в Азії; він поспішав, якщо це було можливо, бути в Єрусалимі в день П'ятидесятниці». Останнє вживання цього слова міститься в 1 Коринтян 16:8: «Я залишатимуся тут, в Ефесі, аж до свята П'ятидесятниці». У цих двох останніх згадках натякається, що П'ятидесятниця була не просто знаменною подією, описаною в 2 розділі Діянь щодо дарування Святого Духа. П'ятидесятниця мала своє походження як одне зі свят євреїв, описаних у Старому Завіті.

Старозавітне свято

Те, що в часи Нового Завіту стало відомо як П'ятидесятниця, було одним із трьох щорічних свят Ізраїлю. У Старому Завіті воно мало дві назви — «Свято жнив» і «Свято тижнів». Ми читаємо про нього під назвою «Свято жнив» у Вихід 23:14-16: «Тричі на рік ти будеш святкувати мені свято. Ти будеш святкувати свято опічок: . . . І свято жнив [П'ятидесятницю], перші плоди твоєї праці, які ти посіяв на полі; і свято збору врожаю, що буває наприкінці року, коли ти збереш плоди своєї праці з поля».

Ще одна згадка про це свято міститься у книзі Повторення Закону 16:9, 10, 16, де воно називається Святом Тижнів. «Відлічи сім тижнів від того дня, коли ти почнеш жнива. Потім відсвяткуй Свято Жнив на честь Господа, Бога твого. Принесіть Йому добровільну жертву, пропорційну благословенням, які ви отримали від Нього. . . . Щороку кожен чоловік в Ізраїлі повинен святкувати ці три свята: Свято Незаквашеного Хліба, Свято Жнив і Свято Кучок. Під час кожного з цих свят усі чоловіки повинні

з'являтися перед Господом, Богом вашим, у місці, яке Він обере, але вони не повинні з'являтися перед Господом без дару для Нього». Про Свято Тижнів також згадується в двох інших місцях: Вихід 34:22 та Числа 28:26-31.

У 23-му розділі Левіта детально пояснюється, коли саме відбувалося П'ятидесятниця, яка була його мета і чому його називали двома іменами — Святом Жнив та Святом Тижнів. У віршах 5-7 читаємо: «Чотирнадцятого дня першого місяця ввечері — Пасха Господня. А п'ятнадцятого дня того ж місяця — свято опічок. . . . У перший день [перший день Свята Опічок — п'ятнадцятий день першого місяця] у вас має бути святе зібрання: ви не повинні виконувати ніякої роботи». Цей перший день Свята Незаквашених Хлібів мав бути «святим зібранням», тобто особливим суботнім днем. Суботні дні були тими, в які ізраїльтяни не виконували ніякої роботи. У цьому випадку це була не щотижнева субота, сьомий день тижня, а особлива субота — святе зібрання перед Господом.

Продовжуючи Левит 23:10,11: «Скажи синам Ізраїля і скажи їм: Коли ви ввійдете в землю, яку Я даю вам, і будете жнивувати врожай її, то принесете священику сноп перших плодів вашого врожаю; і він помахав снопом перед Господом, щоб він був прийнятий за вас; на наступний день після суботи священик помахав ним». Це «помахування» снопа, або жмені, перших плодів ізраїльського врожаю зерна, мало відбуватися на шістнадцятий день першого місяця, «наступного дня» після особливої суботи, яка, як зазначалося раніше, припадала на п'ятнадцяте число.

У Левит 23:15,16 написано: «Від дня після суботи — дня, коли ви принесете сноп зерна, щоб піднести його як особливу жертву [шістнадцятий день першого місяця] — відлічіть сім повних тижнів [49 днів]. Продовжуйте відраховувати до дня після сьомого суботнього дня, через п'ятдесят днів. Тоді принесіть Господу жертву з нового зерна». Цей п'ятдесятний день був Святом Тижнів — або Святом Жнив. Його називають Святом Тижнів, оскільки дата, коли відбувалося свято, визначалася відліком семи тижнів плюс один день від часу, коли було принесено сноп перших плодів. Крім того, грецьке слово «П'ятидесятниця» означає «п'ятдесятний день». Залежно від єврейського обчислення кожного календарного року, дата П'ятидесятниці може коливатися між другою половиною травня та першою половиною червня. Згідно з обчисленням з Левиту 23, відповідною датою для П'ятидесятниці цього року було 23 травня 2026 року.

Мета свята Ізраїлю

Це свято Ізраїлю мало бути святом подяки Богу за перші плоди їхнього врожаю, звідси й друга назва — Свято Жнив. Це був особливий урожай. Це був не урожай овочів чи фруктів, а урожай зерна — зокрема пшениці. Перші плоди цього врожаю присвячувалися Богу. Під час цього свята приносилося багато жертв. Були цілопалення, хлібні жертви, напої, жертви за гріхи та жертви миру — все це приносилося як подяка Богу за урожай пшениці. Левит 23:16-20

Особливою жертвою цього свята мала бути «нова хлібна жертва», як зазначено у 16-му вірші.

Ця жертва описана у Левит 23:17: «Ви принесете з вашого житла, з-поміж ваших таборів (), два хліби для піднесення, по два десятих ефів кожен; вони мають бути з пшеничного борошна, спечені на дріжджах; це перші плоди для Господа». Ізраїльтяни мали принести дві хлібини, зроблені з перших плодів свого врожаю пшениці. Ці хлібини мали підносити перед Господом як подяку та посвяту Йому за щедрість врожаю. П'ятдесят днів тому вони також підносили жертву перед Богом, але це була лише жменя перших плодів. Тепер вони розпочали власне жнива пшениці і принесли два хліби, випечені з того, що щойно зібрали, щоб принести їх у жертву Господу. Їхні жнива триватимуть доти, доки не буде зібрана вся пшениця.

Відповідність Новому Завіту

Причина, чому ми так детально зупиняємося на ізраїльському Святі Жнив, або Святі Тижнів, полягає в тому, що воно безпосередньо пов'язане з новозавітним Днем П'ятидесятниці. По-перше, звернімо увагу на відповідність часу цього свята. Як раніше цитувалося з Левит 23:5, 14-й день першого місяця був ізраїльською Пасхою. У Новому Завіті це відповідає смерті Ісуса як великого пасхального ягняти — «Агнця Божого, що бере на себе гріх світу» (Івана 1:29). Смерть Ісуса сталася саме в цей самий день. Знову звертаючись до Левиту 23:10,11, через два дні, 16-го дня першого місяця, сноп, або жменю, перших плодів підносили перед Господом. Це відповідає воскресінню Ісуса, яке також відбулося через два дні після Його смерті як пасхального агнця. Як і передбачав, Ісус

перебував у могилі частину трьох днів — частину 14-го, весь 15-й і частину 16-го дня першого місяця за єврейським літочисленням. Матвія 16:21; Луки 9:22

Апостол Павло сказав у 1 Коринтян 15:20, що Ісус був «первістком серед тих, хто заснув». Він був снопом, жменюю перших плодів — найпершим, кого воскресили з мертвих до вічного життя могутньою силою Божою. (Колосян 1:18). Це символічне «піднесення» снопа перших плодів показало Боже прийняття викупної жертви Ісуса, результатом якої стало Його воскресіння з мертвих божественною силою. Нарешті, відлічуючи сім субот плюс одну, або п'ятдесят днів, від воскресіння Ісуса, снопа перших плодів, ми доходимо до Дня П'ятидесятниці, як записано в 2-му розділі Діянь.

Так само, як свято Ізраїлю було присвяченням перших плодів їхнього врожаю пшениці, День П'ятидесятниці охоплював присвячення більших перших плодів — «духовної пшениці» — Богу. Церква, що складається з вірних християн, мала бути включена до класу перших плодів. Ісус був «першим» у класі перших плодів, але церква також, як зазначено в Якова 1:18, є «своєрідними першими плодами». Іоанн Богослов також говорить про вірних християн як про «перші плоди» в Об'явленні 14:4, де він описує їх як «викуплених з-поміж людей, які є першими плодами для Бога і для Агнця». Це присвячення церкви почалося в день П'ятидесятниці, коли її символічно підняли, або показали, перед Небесним Отцем як присвячену Йому.

Якщо розглядати День П'ятидесятниці, то він був кульмінацією трьох дуже важливих і життєво необхідних подій у Божому плані. Першою була ціна викупу, яку Ісус заплатив, коли помер на хресті як відповідна ціна за Адама. (1 Тимофія 2:5,6). Другою з цих видатних подій було воскресіння Ісуса завдяки могутній силі Бога. (Ефесян 1:19-21). Третьою була П'ятидесятниця — день посвячення майбутньої церкви Небесному Отцю.

День П'ятидесятниці

Подій, пов'язаних із Днем П'ятидесятниці, було чимало. Це був не просто день, коли Святий Дух зійшов на Церкву. Це справді сталося, і користь від цього отримали не лише ті, хто був присутній тоді, а й усі, хто з того часу присвятив своє життя Богові.

Для тих ста двадцяти послідовників Ісуса, які зібралися у верхній кімнаті і присвятили своє життя Йому, День П'ятидесятниці мав багато значень (Дії 1:15). Це означало, що Бог прийняв їхнє посвячення Йому. Це означало, що вони тепер були виправдані в Його очах. Це означало, що тепер почнеться їхнє життя жертви, і це означало, що відбулося зачаття Святим Духом. Як результат, тепер вони стануть новими створіннями у Христі Ісусі. Римлянам 5:1; 12:1; 1 Петра 1:3; 2 Коринтян 5:17

День П'ятидесятниці також має велике значення для всіх істинних християн аж до наших днів. Він ознаменував початок «високого покликання Божого у Христі Ісусі» (Філіп'ян 3:14). П'ятидесятниця також символізувала помазання,

або посвячення, Церкви як цілого класу, щоб стати Божим «царським священством» (1 Петра 2:9). Це показало, що тепер для кожного потенційного члена цього священства відкрилася можливість отримати те, що отримували ті, хто перебував у верхній кімнаті, — Боже прийняття їхнього посвячення, виправдання, початок їхньої жертви та зачаття Святим Духом. З часу П'ятидесятниці кожен потенційний член царського священства вступив у ті самі відносини завдяки подіям, що відбулися тоді.

Можна навіть сказати, що в день П'ятидесятниці розпочався процес повернення людини до гармонії та благовоління Бога, починаючи з церкви. Дійсно, день П'ятидесятниці був першим зовнішнім доказом для людства того, що Бог зарахував людині блага викупної ціни, наданої Ісусом. Римлянам 4:16-25

Святий Дух

Розуміння вилливу Святого Духа є ключем до усвідомлення повного значення П'ятидесятниці. Що таке Святий Дух? У загальних рисах Святий Дух — це невидима сила і вплив Бога. Він існував завжди. Бог є від вічності до вічності, і тому Його сила та вплив — Його Святий Дух — також є від вічності до вічності.

Однак існує глибше значення Святого Духа стосовно відданих християн. Для них Святий Дух можна визначити як святий і праведний вплив та силу Бога, що дарує іскру життя, живить та керує їхнім новим життям «у Христі» (2 Коринтян 5:17). Слово «дух» походить від грецького слова *пнеума* і означає «подих». Щоб спростити

визначення Святого Духа для християнина, його можна порівняти з тим, чим є подих життя для фізичного тіла. Тіло повинно мати фізичний подих життя. Якщо подих відібрати у фізичного тіла, воно помирає за лічені хвилини. Так само без Святого Духа — Божого святого та праведного впливу — нове життя християнина у Христі не може існувати, розвиватися та дозрівати.

Святий Дух у день П'ятидесятниці

У 2-му розділі Діянь апостолів описано, що сталося в день П'ятидесятниці стосовно дарування Святого Духа. У віршах 2-4 читаємо: «Раптом з неба пролунав шум, наче буря сильного вітру, і він наповнив дім, де вони сиділи. Тоді з'явилися щось на зразок полум'я або язиків вогню, які опустилися на кожного з них. І всі присутні наповнилися Святим Духом і почали говорити іншими мовами, як Святий Дух давав їм змогу».

Чому Бог забезпечив таке зовнішнє проявлення дарування Святого Духа у вигляді «шуму з неба», «гулу сильного вітру», «подібного до полум'я або язиків вогню» та говоріння іншими мовами? Було дві причини, чому це було зроблено.

По-перше, це було свідченням для присутніх. У розповіді сказано: «У Єрусалимі мешкали юдеї, благочестиві люди, з усіх народів під небом». Багато юдеїв приїхали до Єрусалима, бо це був один із їхніх святкових днів. Коли дарування Святого Духа активувало апостолів, і вони почали говорити [або, можливо, їх стали розуміти] іншими мовами, це було свідченням

для всіх, хто там зібрався (Дії 2:5, 6). Багато хто був вражений і дивувався, що це означає. Інші звинувачували апостолів у тому, що вони п'яні. Це змусило Петра встати й звернутися до натовпу. Він цитував пророка Йоїла та Псалми, даючи прекрасне свідчення про Божий план, у центрі якого був Ісус (Дії 2:12-40). Результат цього свідчення описано в Дії 12:41: «Того ж дня до них приєдналося близько трьох тисяч душ». «Того ж дня до них приєдналося близько трьох тисяч душ».

По-друге, дарування Святого Духа в день П'ятидесятниці було проявом Божої сили та впливу, як ніколи раніше не баченого в Його людському творінні. Ця сила особливим чином спочивала на апостолах, оскільки їм були даровані різні «дари». Апостол Павло назвав деякі з цих дарів у 1 Коринтян 12:28-30: «дари зцілення, допомоги, управління, різноманіття мов... творити чудеса». Усі ці дари були частиною зовнішніх дарів Святого Духа, які були дані для того, щоб допомогти заснувати Ранню Церкву та утвердити авторитет апостолів. Вони були надзвичайним проявом Божої сили та впливу на них, що виявляв Його владу від їхнього імені.

Більше значення

Як би надзвичайними не були ці прояви, як би захоплюючими не були ці дари, і хоча вони додали до їхніх лав три тисячі потенційних членів за один день, ніщо з цього не було найважливішим значенням П'ятидесятниці. Більше значення П'ятидесятниці стосувалося головної роботи Святого Духа, яка мала бути внутрішньою. Ця робота не мала бути видимою

для людини. Насправді це мала бути робота розвитку життя Нової Істоти кожного окремого члена «тіла Христового». 1 Коринтян 12:27

Найважливішою подією, пов'язаною з Днем П'ятидесятниці, було особисте зачаття кожного з учнів Святим Духом. У 1 Коринтян 12 Павло обговорює саме це питання. Після переліку різних дарів Духа в попередніх віршах він заявляє в 1 Коринтян 12:31: «»: «Прагніть найкращих дарів, а я покажу вам ще кращий шлях». «Кращий шлях» був темою наступного розділу 1 Коринтян 13, в якому апостол зосередився виключно на такій рисі характеру, як любов. Любов є сумою плодів Духа, в яких описується розвиток нового життя у Христі (Галатів 5:22,23). Це був кращий шлях, краща дія Святого Духа і найбільше значення П'ятидесятниці.

Діяння Святого Духа

Внутрішня дія Святого Духа, яку Павло підсумував як любов, згадується у багатьох місцях Нового Завіту. 8-й розділ Послання до Римлян містить детальне обговорення Святого Духа, яке дає багато просвітлення та настанови послідовникам Христа. Вираз «Святий Дух» або «Дух» згадується близько двадцяти разів лише в цьому розділі. Діяння Святого Духа, описані тут, можна розділити на десять сфер.

1. У Римлянам 8:1,2 про Святого Духа говориться як про «закон» — закон життя. Християнин повинен мати Святого Духа — закон життя — інакше Нова Істота гине. У цих віршах сказано: «Отже, тепер немає ніякого осуду для тих, хто в Христі Ісусі. ... Бо закон Духа життя у Христі Ісусі

звільнив мене від закону гріха та смерті». Цей уривок не тільки говорить, що Святий Дух є «законом» життя, але й те, що Він звільнив послідовників Ісуса від того іншого закону, під яким вони раніше перебували — «закону гріха та смерті».

2. Святий Дух — це вплив, завдяки якому людина ходить і мислить. Римлянам 8:4-6 підкреслює це: «Щоб праведність закону, що походить від Духа, здійснилася в нас, які не ходимо за тілом, а за Духом. Бо ті, хто ходить за тілом, думають про тілесне, а ті, хто ходить за Духом, — про духовне. Бо думки тілесні — це смерть, а думки духовні — це життя і мир».

3. Народження від Святого Духа втілює думку про «Христа у вас, надію слави» (Кол. 1:27). Римлянам 8:9,10 натякають на це, кажучи: «Ви не в тілі, а в Дусі, якщо тільки Дух Божий живе у вас. А якщо хтось не має Духа Христового, той не є Його. І якщо Христос у вас, то тіло мертво через гріх, а Дух — це життя через праведність». Цей Святий Дух Божий або, як Павло додатково називає його, «Дух Христа», повинен бути «в» його послідовниках. Христос не перебуває в нас буквально. Це його дух зачаття, його вплив, який перебуває в нашому серці і який нас спонукає. 1 Івана 2:27

4. Четверте діло Святого Духа описано в Римлянам 8:11, де сказано: «Якщо Дух Того, Хто воскресив Ісуса з мертвих, живе у вас, то Той, Хто воскресив Христа з мертвих, оживить і ваші смертні тіла Своїм Духом, що живе у вас». Святий Дух «оживляє» — Він дає життя. Він дає людині можливість служити Богу, розуміти Його

Істину, бути прийнятною жертвою, і зрештою дасть «вінець життя» тим, хто вірний аж до смерті. Об'явлення 2:10

5. Дія Святого Духа на наш розум допомагає нам умирати, або вбивати, вчинки нашого гріховного тіла. У Римлянам 8:13 сказано: «Якщо ви живете за тілом, то помрете, а якщо Духом умиратимете вчинки тіла, то житимете».

6. Про інше діло Святого Духа йдеться в Римлянам 8:14: «Усі, хто ведений Духом Божим, ті є сини Божі». Святий Дух веде і направляє християнина. Це можна розглядати як Божу провидільну опіку над Своїми послідовниками. Його Святий Дух здійснює цю опіку, перебуваючи зі Своїми послідовниками на кожному кроці вузького шляху. Автор гімну написав: «Я краще йтиму в темряві з Богом, ніж сам у світлі». Божий народ може так сказати, бо саме Святий Дух – Його провидіння та сила – веде та направляє їхнє життя.

7. Народження від Святого Духа є запорукою синівства. У Римлянам 8:15 сказано: «Ви не отримали духа рабства, щоб знову боятися, але отримали Духа усиновлення [синівства], яким ми кличемо: «Авва, Отче!» Яку ж запоруку дає Дух послідовникам Христа, що вони є дітьми Божими!

8. У Римлянам 8:16 сказано: «Сам Дух свідчить разом із нашим духом, що ми є дітьми Божими». Це твердження про те, що наш дух, наше серце, наші мотиви, які були віддані Господу у посвяченні, перебувають, так би мовити, на одній «хвилі» з Богом — тобто вони «свідчать» разом із Святим Духом. Коли вони свідчать разом, це є

проголошенням того, що ми маємо ті самі цілі, які Бог через Святого Духа ставить перед нами.

9. Святий Дух не заважає нам розділяти випробування та «стогони» цього земного життя, поки ми перебуваємо у плоті. Дійсно, Божа сила здатна на все, і, можливо, Він міг би використати Свого Святого Духа, щоб уберегти нас від випробувань та стогонів плоті. Однак це не є в наших інтересах (). Цей аспект Святого Духа показаний у Римлянам 8:23: «Ми самі, маючи перші плоди Духа, стогнемо в собі, очікуючи з нетерпінням усиновлення, викуплення наших тіл».

10. У Римлянам 8:26,27 сказано: «Дух також допомагає нашій немічності: бо ми не знаємо, про що маємо молитися, як належить, але сам Дух заступається за нас зі стогонами, яких не можна висловити. А Той, хто досліджує серця, знає, що на думці [грец.: схильність] у Духа, бо [Він] заступається за святих згідно з волею Божою». Святий Дух, свідчачи разом із нашим духом, допомагає нам у ті моменти, коли нам важко молитися до Отця так, як ми того бажаємо, або коли ми не знаємо, про що молитися. Як сказано у вірші, Дух заступається «згідно з волею Божою».

Наповнені Духом

Апостол Павло застерігає нас не «гасити» Духа — свідомо відмовлятися від життєдайної сили Нової Істоти (1 Солунян 5:19). Ми повинні бути насторожі навіть щодо часткової свавільності в цьому питанні. «Не засмучуйте Святого Духа Божого», — каже Павло в Ефесян 4:30. Натомість

давайте прагнути отримати якомога повнішу міру Божого впливу та сили — «бути наповненими Духом» (Ефесянам 5:18). Таким чином, залишаючись вірними навіть «до смерті», ми можемо по-справжньому оцінити значення П'ятидесятниці та пов'язані з нею благословення для християн, які присвятили своє життя тому, щоб йти слідами Ісуса у жертві, стражданні та служінні Небесному Отцю.